

Tampereen kaupungin Puistoruokailu Raportti 2022

Saara Vihavainen
Kristiina Poola

Tampereen kaupunki | 1.8.2022

unicef

 TAMPERE
TAMPERE JUNIOR

1. Johdanto	3
2. Puistoruokailun historiaa Suomessa ja Tampereella	5
3. Puistoruokailun 2022 taustaa ja tavoitteita	6
4. Puistoruokailun 2022 toteutus	7
4.1. Puistoruokailun henkilöstö ja tehtävät	7
4.2. Koordinointi	11
4.3. Ulkoinen viestintä ja markkinointi	13
5. Yhteistyökumppanit	14
Yhteistyötahoja	14
6. Tulokset ja toteutuksen arviointi	16
6.1. Kävijämäärät ja -jakauma	16
6.2. Kävijäpalautteet	20
6.3. Viestintä ja tavoittaminen	28
6.4. Suunnittelu ja koordinointi	30
6.4.1. Ideoita käytäntöön	31
7. Yhteenveto ja pohdinta	35
Lähteet	36

1. Johdanto

Tampereen vuoden 2022 puistoruokailutapahtumia järjestettiin kesä-heinäkuussa neljällä Tampereen uimarannalla: Peltolammilla, Hervannassa, Kaukajärvellä ja Tesomalla. Ruokailuja järjestettiin kahdeksan viikon ajan Tesomaa lukuun ottamatta, jossa ruokailuja oli kuuden viikon ajan.

Puistoruokailutapahtuma muodostui ohjatusta toiminnasta ja ruokailusta. Toiminta oli suunnattu lapsille, nuorille ja perheille. Ruoka oli maksutonta kaikille 16-vuotiaille ja sitä nuoremmille lapsille ja nuorille. Puistoruokailun järjesti Tampereen kaupunki.

Puistoruokailu toteutettiin Tampereella ensimmäistä kertaa näin laajana. Puistoruokailua oli pilotoitu ensimmäisen kerran Peltolammilla vuonna 2021. Onnistuneen konseptin ja hyvän vastaanoton vuoksi sitä päätettiin laajentaa seuraavana vuonna useammalle alueelle.

Tässä raportissa kerrotaan, miten vuoden 2022 puistoruokailu toteutettiin. Raportti on yksityiskohtainen. Se on samaan aikaan toimintaraportti mutta myös ohjeistus tulevien puistoruokailukesien varalle. Tekstiin on koottu vuoden 2022 parhaat oivallukset ja toimintatavat sekä esiin nousseet kehityskohdat.

Raportti on koottu puistoruokailuun osallistuneiden toimijoiden, asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa käytyjen keskustelujen ja heiltä kerätyn palautteen pohjalta. Raportissa pyritään objektiivisuuteen, vaikkakin paikoin pohdinnassa ja analyysissä näkyy raportin laatijoiden oma ääni.

Raportissa käydään läpi puistoruokailun taustaa, tavoitteita, toteutusta ja tuloksia. Alussa on katsaus puistoruokailun historiaan, minkä jälkeen kerrotaan tapahtuman suunnittelusta ja toteutuksesta. Raportissa esitellään myös yhteistyökumppaneita, arvioidaan toteutuksen onnistumista sekä tunnistetaan kehittämistä vaativia asioita, joihin kannattaa tulevissa puistoruokailuissa kiinnittää huomiota. Raportti päättyy yhteenvetoon ja pohdintaan.

2. Puistoruokailun historiaa Suomessa ja Tampereella

Suomessa ensimmäinen kunnallinen puistoruokailu järjestettiin 1940-luvulla Helsingissä, jossa se syntyi vastaamaan sosiaaliseen tarpeeseen sotien jälkeen. Myöhemmin puistoruokailutoimintaa on kokeiltu muun muassa muualla pääkaupunkiseudulla, Hämeenlinnassa ja Porvoossa.

Tampereella on käyty pitkään keskustelua puistoruokailutoiminnasta, ja niin kaupunki kuin kolmannen sektorin toimijat ovat kokeilleet sitä pienimuotoisesti. Kokeiluista laajin oli vuoden 2021 puistoruokailu Peltolammilla. Menestykseksi osoittanutta puistoruokailua päätettiin jatkaa vuonna 2022 ja samalla laajentaa useammille alueille. Analysoidun lapsiperhetiedon perusteella alueiksi valikoituivat Peltolammin lisäksi Hervanta, Kaukajärvi ja Tesoma.

Puistoruokailun tarve oli noussut esiin monella foorumilla jo ennen Peltolammin pilottia 2021. Puistoruokailusta oli puhuttu Tampereen kaupungin palveluohjaajien epävirallisessa tapaamisessa vuoden 2020 loppupuolella, jolloin muutama kaupungin pitkäaikainen työntekijä toi esiin toiveensa sen aloittamisesta.

Toive puistoruokailusta nousi esiin myös vuoden 2021 osallistuvassa budjetoinnissa (osbu), jossa tamperealaisen yksityishenkilön esittämä idea sai osbu-äänestyksessä laajaa kannatusta. Peltolammin puistoruokailupilotti tehtiin Tampere Junior -ohjelman rahoituksen turvin.

Me-talo vastasi Peltolammilla kesällä 2021 toteutetun puistoruokailun suunnittelusta ja toteutuksesta. Mallia toiminnalle oli haettu tutustumalla Helsingin kaupungin puistoruokailujen toteutustapaan.

Menestyksellistä puistoruokailua päätettiin jatkaa seuraavana vuonna. Vuoden 2022 laaja, neljässä kaupunginosassa toteutettu puistoruokailu oli mahdollista Tampere Junior -kehittämishjelman kautta saadun rahoituksen ansiosta. Päätös puistoruokailun rahoittamisesta tehtiin Tampereen sosiaali- ja terveyslautakunnassa joulukuussa 2021. Puistoruokailun koordinoinnista vastasi edelleen Me-talo, joka teki Multisillan ja Peltolammin alueella verkostotyötä ja toimi lapsiperheiden arjen kumppanina.

Kesän 2022 puistoruokailu toteutettiin laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kesken. Kaupungin omat toimijat saivat yhteistyökumppaneiksi ruoan jakoon ja ohjelman järjestäjiksi muun muassa alueellisia sote-toimijoita, kunnallisten palvelujen tuottajia sekä muutamia yksityisiä toimijoita. Yhteistyökumppanit-luvussa käsiteltään tarkemmin näitä toimijoita ja heidän rooliaan vuoden 2022 puistoruokailussa.

3. Puistoruokailun 2022 taustaa ja tavoitteita

Vuoden 2022 puistoruokailussa tavoitteena oli luoda matalan kynnyksen kesätapahtuma ja perheiden arkea helpottava perinne.

Toiminta noudatti Tampere Junior -kehitysohjelman, Lapsiystävällinen kunta -työn ja Me-talon tavoitteita. Tampere Junior -kehitysohjelman tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvointierojen kaventaminen sekä turvallinen ja toimiva arki Tampereen asuinalueilla. Lapsiystävällinen kunta -työn keskeisiä teemoja ovat lapsen oikeudet, osallisuus ja turvallisuus, joita toteutetaan eri tavoin. Me-talo puolestaan tavoitteli maksuttomia, matalan kynnyksen palveluita, toimintaa ja verkostomaisen toimintamallin rakentamista, jotka yhdessä edistävät lasten ja perheiden hyvinvointia.

Puistoruokailulla pyrittiin lisäämään lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia, turvallisuutta ja tietoisuutta lasten oikeuksista sekä kasvattamaan yhteisöllisyyttä. Puistoruokailu tarjosi myös mahdollisuuden kevyen ja helposti lähestyttävän palvelumuodon rakentumiselle. Eri organisaatioilla ja niiden palveluilla oli mahdollisuus jalkautua ja toimia yhdessä kohderyhmänsä eli lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyväksi.

Puistoruokailusta tehdään loppuvuodesta 2022 vaikutusten ennakkoarviointi. Arviointia varten kerätään kyselyllä sidosryhmiltä tietoa puistoruokailun vaikutuksista.

Vuoden 2022 puistoruokailuun valittiin mukaan neljä aluetta: Hervanta, Kaukajärvi, Peltolampi ja Tesoma.

Valinta tehtiin Tampere Junior -kehittämissuunnitelmassa kootun alueellisen lapsiperhetiedon perusteella. Mukaan valituilla alueilla asuu keskimääräistä enemmän perheitä, joiden sosio-ekonominen asema on heikko. Alun perin puistoruokailutoimintaan oli tarkoitus ottaa mukaan myös Lielahi mutta siitä jouduttiin luopumaan, kun kiireisen aikataulun vuoksi toimintaan ei ehditty saada riittävästi henkilöstöä.

Osa näistä alueista esiintyy mediassa ja julkisessa keskustelussa negatiivisessa valossa. Puistoruokailun kaltainen kaikille perheille avoin ja saavutettava tapahtuma voi herättää positiivisia mielikuvia ja vähentää alueiden negatiivista leimaa.

Vuoden 2022 puistoruokailun yhtenä tavoitteena oli selvittää, onko puistoruokailulle tarvetta ja kysyntää. Puistoruokailuun osallistuneilta lapsilta ja perheiltä kerättiin aktiivisesti palautetta ja kävijämääriä tilastoitiin.

Olellaisena tehtävänä oli myös kartoittaa alueilla ja Tampereella olevia työntekijä- ja vapaaehtoisverkostoja, joita voidaan hyödyntää puistoruokailun toteuttamisessa. Samalla voitiin arvioida, onko olemassa resursseja jatkamaan ja ylläpitämään mahdollisia tulevia puistoruokailuja.

4. Puistoruokailun 2022 toteutus

Puistoruokailu järjestettiin kesän 2022 aikana neljällä uimarannalla: Peltolammilla, Kaukajärven Riihiniemessä, Hervannan Suolijärvellä ja Tesoman Tesomajärvellä. Toimintaa järjestettiin kahdeksan viikon ajan 7.6.–29.7.2022 Peltolammilla, Kaukajärvellä ja Hervannassa. Tesomalla toimintaa oli kuuden viikon ajan 7.6.–15.7.2022.

Puistoruokailussa oli tarjolla 16-vuotiaille ja sitä nuoremmille lapsille ja nuorille lämmin ateria neljänä arkipäivänä viikossa, tiistaista perjantaihin klo 12–13. Ruoan valmisti Pirkanmaan Voimia ja sen kuljetuksista vastasi Posti. Lounasta edelsi tunnin kestävä ohjattu toiminta.

Vuonna 2022 puistoruokailun rahoitus saatiin Tampere Junior -kehitysohjelmalta. Käytössä oli 80 000 euroa, jolla kustannettiin toiminnan koordinaattoreiden palkkakulut, tarvikehankinnat sekä ohjattu toiminta ja ateriat kuljetuksineen neljällä alueella. Summa oli riittävä tällä volyyymilla järjestettyyn puistoruokailuun.

4.1. Puistoruokailun henkilöstö ja tehtävät

Koordinaatiotiimi

Puistoruokailun kokonaiskoordinaatiosta vastasi Multisillan-Peltolammilla alueella toimiva Me-talo, jonka henkilöstöön kuuluivat projektipäällikkö Jarno Koskinen ja projektisuunnittelija Iina Nummi. Myöhemmin puistoruokailun koordinaattoreiksi palkattiin projektisuunnittelijat Kristiina Poola ja Saara Vihavainen. Koordinaatiotiimiin kuului myös Me-talon harjoittelija Mira Manninen.

Vastuuhenkilöt

Puistoruokailutoiminta toteutettiin yhteistyönä. Jokaisella puistoruokailu-alueella oli omat päävastuuhenkilönsä. Tarpeen mukaan nimettiin myös muita vastuuhenkilöitä. Kaikkiaan vastuuhenkilöitä oli kesän 2022 aikana 19 henkeä (2-7 hlöä/ puisto).

Päävastuuhenkilöt osallistuivat puistoruokailun toiminnan suunnitteluun oman työnsä ohella. He järjestivät puistoruokailuun ohjelmaa ja hankkivat vapaaehtoistyöntekijöitä omia verkostojaan hyödyntäen. He myös kokosivat alueelliset ohjeistuskansiot, johon oli koottu mm. yhteystietoja sekä hygieniaan, valvontaan ja turvallisuuteen liittyvät ohjeet.

Puistoruokailupäivinä vastuuhenkilöjen tehtäviin kuului huolehtia työntekijöiden tehtävänjaosta, seuraavien päivien ruokatilauksista, lämpöseurannan toteutuksesta ja muusta omavalvonta- ja turvallisuussuunnitelman mukaisesta ohjeistuksesta. He olivat tiiviisti yhteydessä koordinaatiotiimin projektisuunnittelijoihin ja viestivät heille mm. tarvittavista hankinnoista, tilastoista, työntekijöiden sairastumisista ja sijaistamistarpeista sekä muusta puistoruokailutoimintaan vaikuttavasta, mitä rannalla tapahtui.

Puistoruokailun alueelliset päävastuuhenkilöt

- Hervanta: Eevastiina Väisänen / Tampereen kaupungin lapsiperheiden sosiaalityö
- Kaukajärvi: Sari Keskinen ja Ilona Riska / Tampere Mission Kimpassa-perhetoiminta
- Peltolampi: Iina Nummi / Tampereen kaupungin Me-talo
- Tesoma: Katariina Hämäläinen ja Anki Backman / Tampereen kaupungin lapsiperheiden sosiaalityö

Ohjekansiot

Jokaisella alueella oli ohjekansio, johon oli koottu seuraavat ohjeet:

1. Yhteystiedot
2. Vastuuhenkilöt / toimijat
3. Päivän tehtävät
4. Lämpötilaseuranta
5. Tilastot / Palaute
6. Hävikkiruoka
7. Toiminnan ohjaus
8. Ruuan tilaus
9. Omavalvontasuunnitelma
10. Turvallisuusohje

Muut puistoruokailun toteutukseen osallistuneet yhteistyökumppanit

Puistoruokailun toteutukseen osallistui mittava joukko ihmisiä esimerkiksi ruoan jakajina, ohjelman toteuttajina tai muuta apua tarjoavina.

Osa näistä työntekijöistä osallistui puistoruokailun toteutukseen työnsä puolesta. Järjestöt, yhdistykset, seurakunta sekä Tampereen kaupunki lähettivät työntekijöitään mukaan puistoruokailun toteutukseen. Tampereen kaupungin työntekijöitä saatiin puistoruokailuun avuksi 40–50 henkilöä kaikkiaan 33 yksiköstä.

Myös vapaaehtoisten joukko oli mittava. Heissä oli yksityishenkilöitä mutta myös yhdistysten edustajia. Moni kaupungin ja seurakunnan työntekijä tuli puistoruokailuun avuksi oman työaikansa ulkopuolella. Tämä vapaaehtoisten joukko oli 50–60 henkeä.

Kaiken kaikkiaan työntekijöitä ja vapaaehtoisia oli ruoan jaossa noin sata henkilöä (16–27 henkeä puistoa kohden). Vapaaehtoisia ohjelmanvetäjiä oli noin 20 toimijaa eri organisaatioista tai kaupungin yksiköistä.

Toimintaan osallistui myös yrityksiä, harrasteseuroja ja muita organisaatioita, jotka esimerkiksi toteuttivat puistoruokailun ohjelmatuokioita tai lahjoittivat tarvikkeita. Tällaisia vapaaehtoistoimijoita oli 19. Ostosopimussyhteistyötä tehtiin 17 toimijan kanssa. Ruoanjakoon palkattiin toimeksiantosopimuksella kaksi henkilöä.

Puistoruokailupäivän eteneminen

Puistoruokailun ohjelma

klo 11–12 lasten toimintatuokio (leikkejä, musiikkia, liikuntaa, askartelua)

klo 12–13 ruokajakelu

Vastuuhenkilöt saapuivat puistoon ennen klo 11. He ottivat vastaan ohjelmanvetäjät ja alkoivat valmistella ruokailua.

Ruoan jakeluun avuksi tulevat henkilöt saapuivat paikalle klo 11–11.45. Vastuuhenkilöiden ohjeiden mukaisesti he auttoivat telttojen pystytyksessä ja purkamisessa, pöytien ja tuolien sijoittamisessa ja tasojen puhdistamisessa. Ruokailun aikana he tilastoivat ruokailevien lasten määrää, seurasivat ruoan lämpötilaa, jakoivat ruokaa ja keräsivät palautetta ruokailuun osallistuneilta lapsilta ja heidän mukanaan olleelta aikuiselta.

Pirkanmaan Voimialta tilattu ruoka saapui Postin kuljetuksella klo 10.45–12. Kaukajärvelle saatiin Voimialta myös juomavesi. Ruokajakelu voitiin aloittaa, kun ruoan lämpötila oli mitattu. Ruoka jaettiin lasten ja nuorten omiin astioihin tai kertakäyttöastioihin.

Ruoan jakelu päättyi klo 13. Mahdollinen ylijäämäruoka jaettiin muille rannalla olleille tai hävitettiin. Astiat huuhdeltiin. Posti haki astiat pestäväksi seuraavan päivän ruokakuljetuksen yhteydessä paitsi perjantaisin, jolloin astiat haettiin pois heti ruoan jaon jälkeen. Kaukajärvellä astiat noudettiin pois joka päivä, sillä puistossa ei ollut juoksevaa vettä.

Teltat purettiin, pöydät ja tuolit puhdistettiin ja vietiin varastoon. Ruokailun päättymisen jälkeisiin järjestykseen meni yleensä puoli tuntia.

Työntekijämitoitus

Jokaisella alueella oli päivittäin vastuuhenkilön lisäksi 2–4 työntekijää toteuttamassa puistoruokailua. Vuoden 2022 kävijämäärillä tämä työntekijämitoitus oli toimiva. Yleensä kolme henkilöä riitti ruoan jaossa tarvittaviin tehtäviin, ja mikäli väkeä oli enemmän, vapautui tilaa enemmän myös esimerkiksi aktiiviselle kohtaamistyölle.

Suurin työntekijätarve oli Peltolammilla, jossa ruoanjakopaikkana toimi teltta. Muilla alueilla ruoanjakelu tapahtui paikalle tuoduista tapahtumamökeistä.

Peltolammin ruoanjakopisteenä olleen teltan kasaamiseen tarvittiin 3–4 henkilöä. Ruoanjakelussa tarvittavat

tavarat siirrettiin päivittäin varastotiloista telttaan ja takaisin. Muilla alueilla olleissa tapahtumamökeissä tavarat olivat valmiina eikä vastaavaa työstä kuljetteluä tarvittu. Jatkossa myös Peltolammille olisi hyvä saada tapahtumamökki. Sadepäivien varalta jokaiselle alueelle oli hankittu teltta ruokailijoita varten. Näitä telttoja oli Peltolammilla siis kaksi.

Suurin haaste työntekijämitoituksessa oli se, ettei ollut varahenkilöreserviä. Sairaustapauksissa pääosin puistoruokailun projektisuunnittelijat paikkasivat poissaoloja siellä, missä tarve oli suurin. Myös vastuuhenkilöt pyrkivät joskus saamaan tuuraajia verkostojensa kautta. Työntekijöitä voitiin myös tarpeen mukaan vaihtaa muille alueille. Tätä pidettiin kuitenkin viimeimpänä vaihtoehtona, sillä katsottiin että pysyvyys ja tuttuus on sekä vierailijoiden että työntekijöiden etu.

Poissaoloista ja sairastumisista huolimatta puistoruokailu onnistuttiin toteuttamaan suunnitelman mukaisesti kaikilla alueilla. Ohjelman peruuntuessa moni työntekijöistä kykeni joustavasti ottamaan ohjatun toimintahetken toteuttaakseen ja järjestämään lapsille pihapelejä ja -leikkejä.

Tesomalla työntekijöitä oli riittävästi vain 15.7.2022 saakka, mikä oli tiedossa jo puistoruokailun alkaessa. Muita alueita aikaisemmasta päättymisajasta kerrottiin puistoruokailun kävijöille paitsi paikan päällä myös markkinointimateriaaleissa ja sosiaalisessa mediassa.

4.2. Koordinointi

Vuoden 2022 puistoruokailu vaati paljon suunnittelua ja koordinointia, sillä puistoruokailua ei aiemmin ollut toteutettu Tampereella näin laajasti. Tiukasta aikataulusta huolimatta suunnittelu- ja koordinointityö onnistui hyvin ja toiminta saatiin alkamaan suunnitelman mukaisesti 7.6.2022.

Vuoden 2022 aikana saatiin luotua hyvä toimintamalli tulevia puistoruokailuja varten. Koordinoinnin tarve tulee oletettavasti vähenemään, mikäli tulevina vuosina saadaan toimintaan mukaan vakiintuneita ja omatoimisia yhteistyökumppaneita, toteutus rutiinotuu ja kaikkien osaaminen kasvaa.

Vuoden 2022 puistoruokailun koordinointityön pohjana oli Peltolammilla edellisenä vuonna järjestetty toiminta. Nelinkertaisesti laajempi toiminta-alue toi kuitenkin mukanaan uusia tehtäviä: piti hankkia vastuuhenkilöt, työntekijät ja toiminnanohjaajat, luoda yhtenäiset ohjeistukset ja uudet viestintäkanavat sekä toteuttaa laaja-alaista markkinointia. Suurempi toiminta-alue toi myös aiempaa enemmän yllättävien asioiden selvittelyä ja juoksevien asioiden hoitamista.

Puistoruokailun suunnittelu alkoi helmikuussa 2022, jolloin Me-talossa toimivat projektipäällikkö Koskinen ja projektisuunnittelija Nummi sekä alueiden päävastuuhenkilöt alkoivat valmistella kesän toimintaa, selvittää tapahtumamökkien sijaintia, hankkia työntekijöitä ja sopia ohjelmasta.

Suunnittelun aikataulua kiristi, ettei puistoruokailutoiminnalle saatu rekrytoitua koordinaattoria alkuperäisen

suunnitelman mukaisesti maaliskuussa. Lisähenkilöstöä suunniteltiin ja toteutukseen saatiin vasta toukokuussa, jolloin puistoruokailun koordinaattoriksi palkattiin kaksi projektisuunnittelijaa. Nämä koordinaattorit alkoivat työnsä vain kaksi viikkoa ennen puistoruokailun alkua, jolloin valmistelutyötä oli yhä paljon.

Ennen puistoruokailun alkamista koordinaattoreiden tehtäviin kuului muun muassa tapahtumapaikoille Tampereen Sarka Oy:ltä vuokratujen tapahtumamökkien tarkemman sijainnin pohdinta, toimintaa varten tarvittavan maankäytön ilmoituksen tekeminen ja mökkien kuljetuksen järjestäminen, omavalvonta- ja turvallisuussuunnitelman teko ja lähettäminen elintarvikeviranomaisille, hygienia- ja ensiapuohjeistusten laatiminen sekä työntekijöiden hygienia- ja ensiapuosaamisen kartoittaminen. Koordinaattorit saivat itsekin hätäensiapukoulutuksen.

Koordinaattoreiden työtehtäviin lukeutui myös ohjelman täydentäminen, uusien vapaaehtoisten ja työntekijöiden tavoittaminen, tarvikehankinnat, työntekijöiden ohjeistaminen tilastoinnista ja lämpöseurannasta, puistoruokailun verkkosivun päivittäminen, koulujen oppilaiden ja vanhempien informoiminen Wilma-viestintäjärjestelmän avulla sekä puistoruokailun markkinointimateriaalien työstäminen viestintätoimiston kanssa.

Puistoruokailujen alkamisen jälkeen koordinoititehtäviin kuului mahdollisten vapaaehtoisten ja työntekijöiden kontaktointi ja ohjelmanvetäjien järjestäminen sekä yhteistyökumppaneille viestintä.

Koordinaattorit pitivät tiiviisti yhteyttä vastuuhenkilöihin ja keräsivät palautetta ja kehitysehdotuksia muistiin niin vastuuhenkilöiltä kuin muiltakin puistoruokailuun osallistuneilta. Toimintaraportin kirjoittaminen alkoi jo puistoruokailun aikaan.

Koordinaattorit valmistelivat myös monikielistä markkinointimateriaalia yhteistyössä viestintätoimiston kanssa ja olivat mukana puistoruokailutoiminnasta tehdyissä video- ja valokuvauksissa. Tarvittaessa he vastasivat median ja puistoruokailuun osallistuneiden lasten vanhempien kysymyksiin. He myös avasivat puistoruokailulle tilejä sosiaalisessa mediassa ja päivittivät niitä yhdessä Me-talon harjoittelija Mira Mannisen kanssa.

Puistoruokailukauden päätyttyä järjestettiin palaute- ja raportointipalaverit Pirkanmaan Voimian, Tampere Junior -kehittämishjelman sekä puistoruokailun vastuuhenkilöiden kanssa. Puistoruokailun toteutuksessa mukana olleille työntekijöille ja vapaaehtoisille järjestettiin kiitoskahvit. Puistoruokailun päättymisestä tehtiin tiedote Tampereen kaupungin verkkosivuille. Projektipäällikkö Jarno Koskinen esitteli kesän puistoruokailua sosiaali- ja terveystalokunnalle. Puistoruokailusta järjestettiin kaikille avoin päätöstilaisuus 2.9.2022.

4.3. Ulkoinen viestintä ja markkinointi

Puistoruokailun viestintä saatiin käyntiin suhteellisen myöhään. Ensimmäinen tiedote puistoruokailusta julkaistiin 12.5.2022 eli noin kolme viikkoa ennen puistoruokailutoiminnan käynnistymistä.

Puistoruokailulle avattiin oma sivu kaupungin verkkosivuille sekä omat somekanavat Instagramiin ja Facebookiin. Somekanavilla jaettiin muun muassa tunnelmia puistoruokailuista ja kerrottiin ruokalistas ja ohjelmat. Puistoruokailutoiminnan alkamisesta lähetettiin tietoa koulujen Wilma-viestintäjärjestelmässä Tampereen koulujen opettajille, oppilaille ja huoltajille.

Puistoruokailu sai myönteistä näkyvyyttä mediassa. Aamulehti ja Yle Tampere uutisoivat puistoruokailusta touko- ja kesäkuussa. Elokuussa puistoruokailun päättymisestä kertoivat puolestaan Aamulehti ja Tamperelainen. Yle Tampere uutisoi heinäkuun lopulla ikävän sävyisesti, kun tieto Tesoman puistoruokailun muita alueita aiemmasta päättymisestä ei ollut tavoittanut kaikkia ihmisiä.

Markkinoinnissa kumppanina toimi Villivisio, joka suunnitteli puistoruokailun ilmeen ja toteutti krokotiililogon. Tätä ilmettä noudattavia julisteita ja esitteitä vietiin muun muassa alueiden kirjastoihin, nuorisotaloille ja kauppoihin. Esitteistä tehtiin myös eri kieliversioita (englanti, arabia, somali, persia, venäjä). Joukkoliikenteessä ja kaupungin info-näytöillä oli puistoruokailun mainoksia.

Puistoruokailutoiminnasta tehtiin kaksiminuuttinen tekstitetty [tunnelmavideo](#).

5. Yhteistyökumppanit

Puistoruokailu on hyvä tapa olla yhteistyössä yhdistysten ja yritysten kanssa. Ne voivat edistää lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia itselleen parhaiten sopivalla tavalla ja näin osoittaa yhteiskuntavastuuta.

Vuoden 2022 puistoruokailun ensimmäinen tiedote julkaistiin 12.5.2022. Heti sen jälkeen monet organisaatiot ottivat yhteyttä ja tarjoutuivat auttamaan. Osaa organisaatioista pyydettiin mukaan.

Puistoruokailu on selkeä organisaatioiden osallistumisen konsepti. Tulevaisuudessa laajemmilla aikataulu- ja työntekijäresursseilla erilaisia yhteistöitä on mahdollista saavuttaa vielä paljon enemmän.

Yhteistyötahoja

Tampereen kaupunki

- Tampere Junior -kehitysohjelma (*rahoitus*)
- Me-talo Tampere (*projektin johtaminen, koordinointi ja pääaluevastuu*)
- Tampereen Infra (*ulkotilat*)
- Tilapalvelut (*sisätilat*)
- Lapsiperheiden aikuissosiaalityö (*pääaluevastuu*)
- Lapsiperheiden sosiaalityö etelä (*aluevastuu*)
- Lapsiperheiden sosiaalityö itä (*ruokajako*)
- Lapsiperheiden sosiaalityö länsi (*pääaluevastuu ja aluevastuu*)
- Kotoutumista edistävä sosiaalityö (*ruokajako*)
- Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö (*ohjelma ja ruokajako*)
- Perusopetus:
  - Ahvenisjärven koulu (*ruokajako*)
  - Tesoman koulu (*ohjelma ja ruokajako*)
  - Hatanpään koulu (*ruokajako*)
  - Etelä-Hervannan koulu (*ruokajako*)
  - Kissanmaan koulu (*aluevastuu*)
- Nuorisopalvelut:
  - Kupoli (*ohjelma ja ruokajako*)
  - Suklis (*ohjelma*)
  - Annalan nuorisokeskus (*ohjelma*)
  - Tesoman nuorisokeskus Nuorkka (*ohjelma ja ruokajako*)
- Varhaiskasvatus (*ohjelma ja ruokajako*)
- Tesoman kotipalvelu (*ruokajako ja aluevastuu*)
- Tesoman hyvinvointikeskus (*avainten ja padien säilytys sekä ruokajako*)
- Yhteisökeskus L8 (*avainten ja padien säilytys*)
- Perhepiste Nopea (*ohjelma ja ruokajako*)
- Kaukajärven kirjasto (*ruokajako*)
- Sivistyspalvelut: Hyvinvointi, osallisuus, yhteisöllisyys ja yhdenvertaisuus (*ruokajako*)
- Konsernihallinto (*ruokajako*)
- Liikuntapalvelut (*ohjelma*)
- Leikkitoimintakeskus Huusholli/avoin varhaiskasvatus (*ohjelma*)
- Lähiöohjelma (*ruokajako*)
- Ammattiopisto Tredu (*pöytien ja tuolien kuljetukset*)
- Kaupunkimarkkinointi (*infopinnat*)
- Viestintä (*verkkosivut*)

Yhdistykset, yritykset ja muut toimijat

- TampereMissio ry:
  - Kimpassa-perhetoiminta (*pääaluevastuu ja aluevastuu*)

- Tampereen ensi- ja turvakoti ry:
  - Hervantatupa *(ohjelma ja ruokajako)*
  - Annantupa *(ohjelma ja ruokajako)*
  - Perhekulma Puhuri *(ohjelma ja ruokajako)*
- Yhdessä Selviytymisen Tuki ry (YSTI):
  - Toimela *(ohjelma)*
  - Verkon vapaaehtoiset *(ruokajako)*
- Settlementti Tampere ry:
  - Wihreä Puu *(ohjelma, ruokajako ja aluevastuu)*
  - Kiusatut *(ohjelma ja ruokajako)*
- Sointu Senioripalvelut *(ohjelma)*
- Miessakit ry
- Pelastakaa Lapset ry
- FinFami *(ohjelma ja ruokajako)*
- Ekokumppanit *(ohjelma)*
- Tampereen evankelis-luterilainen seurakunta:
  - Eteläinen seurakunta *(aluevastuu ja ruokajako)*
  - Harjun seurakunta *(ohjelma ja ruokajako)*
- Pirkanmaan tulevaisuuden sote-keskus -hanke (PirSOTE) *(ruokajako)*
- Pirkanmaan pelastuslaitos *(ohjelma)*
- Osuuspankki *(vapaaehtoisia)*
- Finland Events *(pöytien ja tuolien lainaus)*
- Tampereen Sarka Oy *(tapahtumamökkien vuokraus)*
- Oral hammaslääkärit *(ksylitolipastillit)*
- Tampereen Ilves *(jäähiekkomailat)*
- Metritiski Oy *(jäähiekkoolustat)*
- Viialan leipomo *(puistoruokailusta erillinen jälkiruoka tapahtuman aikaan)*
- Sorin Sirkus ry *(ohjelma)*
- Messukylä United ry *(ohjelma)*
- Respect Boxing Club ry *(ohjelma)*
- Tampere Saints *(ohjelma)*
- Aamulehti *(uutisointi)*
- Yle Tampere *(uutisointi)*
- Tamperelainen *(uutisointi)*
- Kuikka Kafe *(yleinen apu)*
- Riihiniemen rantakioski *(yleinen apu)*
- Peltsun rantakioski *(yleinen apu)*
- Tesomajärven uimarannan kioski *(yleinen apu)*
- Kaukajärvisseura *(yleinen apu)*

Ostopalvelutoimijat

- Pirkanmaan Voimia *(ruoat)*
- Villivisio Oy *(markkinointi)*
- Eräsalon Kirjapaino Oy *(markkinointimateriaalien painatus)*
- Monetra *(markkinointimateriaalien käännökset)*
- Lasten kulttuuriyhdistys SirkusRakkaus-PumPum *(ohjelma)*
- Yhteisötaidekoulu Hehkumahku *(ohjelma)*
- Roidu Oy *(palautekyselyt)*
- Tuomi Logistiikka *(tarvikehankinnat)*
- SuperSam *(ohjelma)*
- Tokmanni *(tarvikehankinnat)*
- Tmi Tommi Penttinen *(valo- ja videokuvaus)*
- Pispalan puutarhuri *(ohjelma)*
- Ekojärven kuljetus Oy *(tapahtumamökkien kuljetus)*
- K-market Peltolampi *(tarvikehankinnat)*
- K-market Multisilta *(tarvikehankinnat)*
- Suomen Punainen Risti *(ensiapukoulutus)*
- Posti *(ruoan kuljetus)*

6. Tulokset ja toteutuksen arviointi

Vuoden 2022 puistoruokailu onnistui haastavaan aikatauluun nähden hyvin. Kaikilla neljällä alueella saatiin puistoruokailu alkamaan suunnitelman mukaisesti 7.6.2022.

Tiukka aikataulu johti kuitenkin siihen, ettei Lielahteen saatu riittävästi työntekijöitä, joten alueen puistoruokailu jäi toteutumatta. Työntekijöiden puute vaikutti myös siihen, että Tesoman puistoruokailu päättyi kaksi viikkoa aiemmin kuin muilla alueilla. Peltolammilla, Hervannassa ja Kaukajärvellä ruokailu päättyi 29.7.2022.

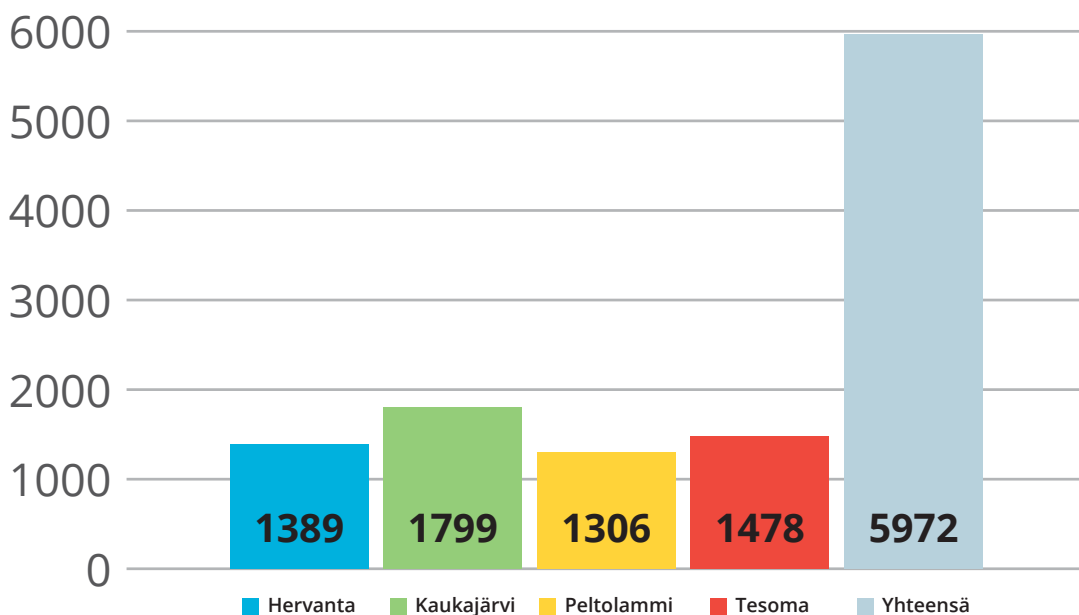
6.1. Kävijämäärät ja -jakauma

Puistoruokailussa jaettiin 16-vuotiaille ja sitä nuoremmille lapsille kaikkiaan 5972 ateriaa 31 päivän aikana. Tähän lukuun on laskettu kukin lapsi ja nuori vain kerran

kunkin päivän aikana. Luvussa ei siis huomioida lasten ja nuorten hakemia uusia lautasellisia, aterioinnin jälkeen mukaan otettavia aterioita tai aikuisille annettuja aterioita, joita jaettiin joinakin päivinä hävikin välttämiseksi.

Keskimäärin päivittäin jaettiin 52 ateriaa. Alueelliset jakaumat ja keskiarvot näkyvät taulukoista 1 ja 2. Tesomalla puistoruokailupäiviä oli vain 23, mikä on otettu huomioon keskiarvon laskennassa.

Vuoden 2022 aterioiden jaolle ei ollut asetettu määrällistä tavoitetta. Vertailukohtana voi kuitenkin pitää edellisvuoden Peltolammien puistoruokailua, jonka aikana jaettiin kaikkiaan 1407 ateriaa, keskimäärin 45 päivässä. Vuonna 2022 puistoruokailutoiminta on siis tavoittanut keskimäärin enemmän lapsia ja nuoria kuin edellisenä vuonna.

Taulukko 1. Puistoruokailun 2022 kävijämäärät alueittain ja yhteensä.

Kesäkuu		Heinäkuu		Koko kesä		
Hervanta	790	Hervanta	599	Hervanta	1389	ka 44
Kaukajärvi	1002	Kaukajärvi	797	Kaukajärvi	1799	ka 58
Peltolampi	634	Peltolampi	672	Peltolampi	1306	ka 42
Tesoma	1056	Tesoma	422	Tesoma	1478	ka 64
Yhteensä	3482	Yhteensä	2490	Yhteensä	5972	ka 52

Taulukko 2. Puistoruokailun kävijämäärät alueittain ja kuukausittain.

Ruokailijoita oli kesäkuussa yhteensä noin tuhat enemmän kuin heinäkuussa. Lapsille ja nuorille jaettujen aterioiden määrä vaihteli suuresti päivittäin. Pienimmillään yhdellä alueella jaettiin vain 9 ateriala ja toisaalta suurimmillaan 122 ateriala päivässä.

Kesäkuun ja heinäkuun välinen kävijämäärän ero saattaa johtua lomakaudesta. Heinäkuu on perinteinen lomakuukausi, jolloin perheet ovat voineet lomailemaan muualle. Ero kesä- ja heinäkuun välillä oli samalla tavalla huomattava myös vuoden 2021 puistoruokailussa Peltolammilla. Toisaalta myös tapahtuman uutuuus on saattanut houkuttaa paikalle enemmän väkeä kesäkuussa.

Säätila vaikutti suoraan kävijämäärään. Helteisellä ja aurinkoisella säällä lapset, nuoret ja perheet lähtivät rannalle. Hellepäivien kävijämäärä oli korkea, ja ruokailemaan tuli myös niitä, jotka eivät ennestään tienneet puistoruokailumahdollisuudesta. Vastaavasti kylmyys, tuuli ja erityisesti sade vähensivät ruokailuun osallistuneiden määrää.

Kävijämääriin vaikutti jonkin verran myös tarjolla olleet ruokalajit ja ohjelma. Lasten perinteiset lempiruokat olivat hyvä vetonaula, kun taas vähemmän tutut ruokalajit eivät houkuttelleet yhtä monia syömään. Tiedyt ohjelmat saattoivat tuoda rannoille lapsia ja perheitä. Moni pienen lapsen vanhempi kyseli esimerkiksi Huushollin muskarin vierailupäiviä.

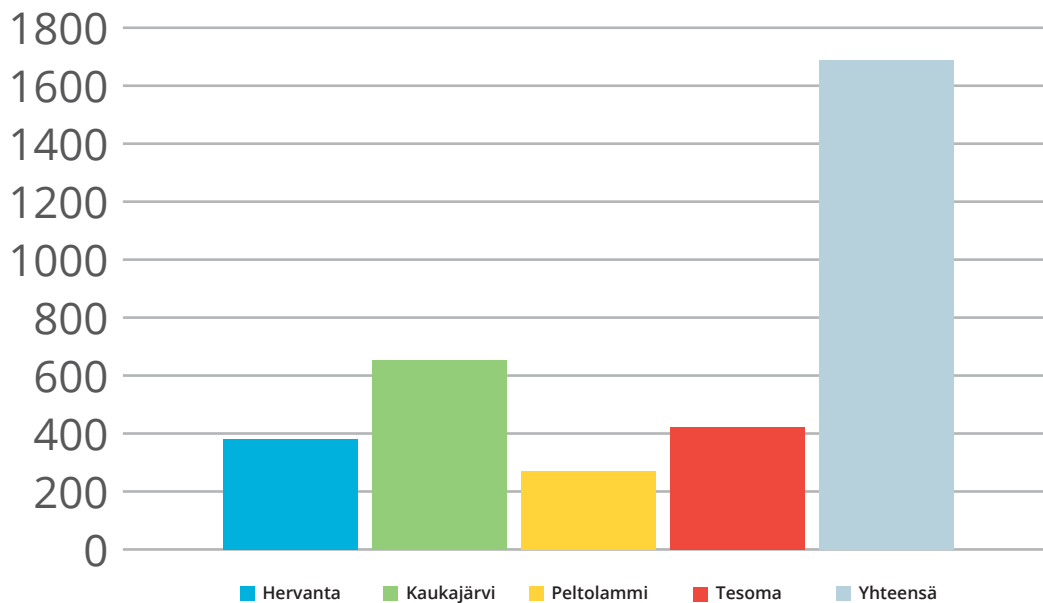
Myös puistoruokailujen sijainnilla saattoi olla merkitystä kävijämäärään. Esimerkiksi Hervanta jäi alueensa väkilukuun ja muiden alueiden kävijämääriin verrattuna suhteellisesti pienemmäksi. Suolijärven ranta on hieman sivummalla Hervannan keskustasta, kun taas esimerkiksi Tesomalla ranta on hyvin lähellä alueen keskustaa, hyvien julkisten kulkuyhteyksien varrella. Peltolammin ranta on puolestaan kulkureitin varrella Peltolammin ja Multisillan välillä. Kaukajärven Riihiniemen ranta on alueen vakiintunut tapahtumapaikka, jossa esimerkiksi Kaukajärvi-seura järjestää erilaisia tilaisuuksia.

Osallistujamääriin vaikuttivat myös muut seikat. Esimerkiksi Peltolammilla viikon toiminut uimakoulu toi lisäruokailijoita sateisellakin säällä. Kaukajärvellä havaittu sinilevä saattoi puolestaan verottaa kävijöitä.

Puistoruokailutapahtumaan kuului myös ohjattu toiminta tunnin ajan ennen ruokailua. Toimintaa oli monenlaista aina muskarista sirkustempuiluihin ja pallopeleistä pelityöpajaan.

Ohjelmaan osallistui koko kesän aikana 1695 lasta. Tilastoinnissa on aukkoja Peltolammin osalta neljältä päivältä kesäkuulta, joten ohjelmaan osallistujia oli tosiasiasa arviolta 20–60 lasta enemmän (taulukot 3 ja 4).

Taulukko 3. Ohjelmaan osallistuneet alueittain ja yhteensä.

Kesäkuu		Heinäkuu		Koko kesä		
Hervanta	186	Hervanta	194	Hervanta	380	ka 12
Kaukajärvi	379	Kaukajärvi	258	Kaukajärvi	637	ka 21
Peltolampi	95	Peltolampi	167	Peltolampi	262	ka 8
Tesoma	307	Tesoma	109	Tesoma	416	ka 18
Yhteensä	967	Yhteensä	728	Yhteensä	1695	ka 15

Taulukko 4. Ohjelmaan osallistuneiden lasten määrä kuukausittain ja alueittain.

Säätila vaikutti ohjattuun toimintaan osallistuneiden määrään samalla tavalla kuin ateriointiin. Muutaman kerran ohjelma jouduttiin peruamaan tuulen ja sateen takia. Paikoin ohjelmat peruuntuivat muista syistä. Jos puistoruokailutapahtumaan ei ollut saatu varsinaista ohjattua toimintaa, oli alueen vastuuhenkilön tehtävänä järjestää sitä. Näitä tilanteita varten puistoihin oli hankittu piha- ja leikkivälineitä.

Valtaosa kävijöistä oli kouluikäisiä ja sitä nuorempia lapsia. Nuoria oli sen sijaan huomattavasti vähemmän. Rannoilla kerättyyn palautekyselyyn vastanneista 69 % oli alle 12-vuotiaita ja vain 9 % 13–15-vuotiaita.

Ikäjakauma oli odotetun mukainen. Ohjelmatoiminta samoin kuin toteutusaika ja markkinointimateriaalit oli suunnattu alakouluikäisille ja sitä nuoremmille lapsille.

Mikäli tapahtumaa haluttaisiin kohdentaa erityisesti nuorille, tulisi toimintaa muuttaa. Myöhäisempi aikataulu, eväspussit lounaan sijaan ja graffiteihin, skeittaamiseen ja urheiluun liittyvät ohjelmat voisivat vedota paremmin yli 12-vuotiaisiin.

Suurin osa osallistujista oli kantasuomalaisia, vaikka alueilla asuu paljon eri etnisistä taustoista olevia perheitä. Tämä on voinut johtua viestinnästä sekä puistoruokailun järjestämisestä uimarannalla. Eri kulttuureissa ei ole välttämättä suomalaisen kulttuurin lailla tavallista mennä viettämään päivää perheen kesken rannalle.

6.2. Kävijäpalautteet

Puistoruokailun kävijöiltä kerättiin palautetta päivittäin. Yhteistyökumppanina toimi Roidu, joka tuki kyselyn luomisessa, vuokrasi kysely-padit ja antoi tulokset helposti analysoitavassa muodossa grafiikoineen.

Palautekyselyssä kysyttiin henkilön taustaa, puistoruokailusta kuulemisesta ja käymisestä sekä mielipidettä ruoasta. Kyselyssä oli seuraavat kysymykset ja vastausvaihtoehdot:

Ikä	Olen	Mielipiteesi ruoasta?
6–12 v	Koululainen	1
13–15 v	Opiskelija	2
16–17 v	Töissä	3
18–25 v	Työtön	4
26–30 v	Eläkeläinen	5
31–40 v	En halua kertoa	
41–50 v	Joku muu, mikä	
yli 50		
	Mistä kuult puistoruokailusta?	Oletko käynyt puistoruokailussa aiemmin?
Sukupuoli	Some	En ole käynyt aiemmin
Nainen	Lehti	Käyn silloin tällöin
Mies	Muu media	Käyn kuukausittain
Muu	Tuttu kertoi	Käyn viikoittain
En halua kertoa	Koulu/päiväkoti	Lähes päivittäin
	Työntekijä kertoi	
	En ollut kuullut	
Asuinpaikka	Joku muu, mikä	Oletko vastannut kyselyyn aiemmin?
Hervanta		En
Tesoma		Muutamia kertoja
Kaukajärvi		Usein
Peltolampi		
Joku muu Tampereen kaupunginosa		Avoin palaute:
Muu kuin Tampere		

Taulukko 5. Palautekyselyn kysymykset ja vastausvaihtoehdot.

Ikäryhmistä puuttui alle 6-vuotiaat, eikä neljännessä kysymyksessä ollut vaihtoehtona esimerkiksi päiväkotia tai perhepäivähoitoa. Avoimista palautteista kävi ilmi, että vastaajissa oli myös paljon alle 6-vuotiaita päiväkotilaisia. Tämä täytyy ottaa huomioon seuraavia kyselyjä suunniteltaessa.

Palautetta saatiin 663 kappaletta. Vastaajista 36 % oli käynyt Hervannan, 24 % Kaukajärven, 21 % Tesoman ja 18 % Peltolammin puistoruokailussa.

Palautekyselyn vastaajat olivat valtaosin puistoruokailun kohderyhmää eli alle 16-vuotiaita, joita oli lähes neljä viidesosaa kaikista vastaajista. Suurin vastaajaikäryhmä oli 6–12-vuotiaat, joita oli 69 %. 13–15-vuotiaita oli vastaajissa 9 %. Tarkempia ikäjakaumatietoja on koottu taulukkoon 6.

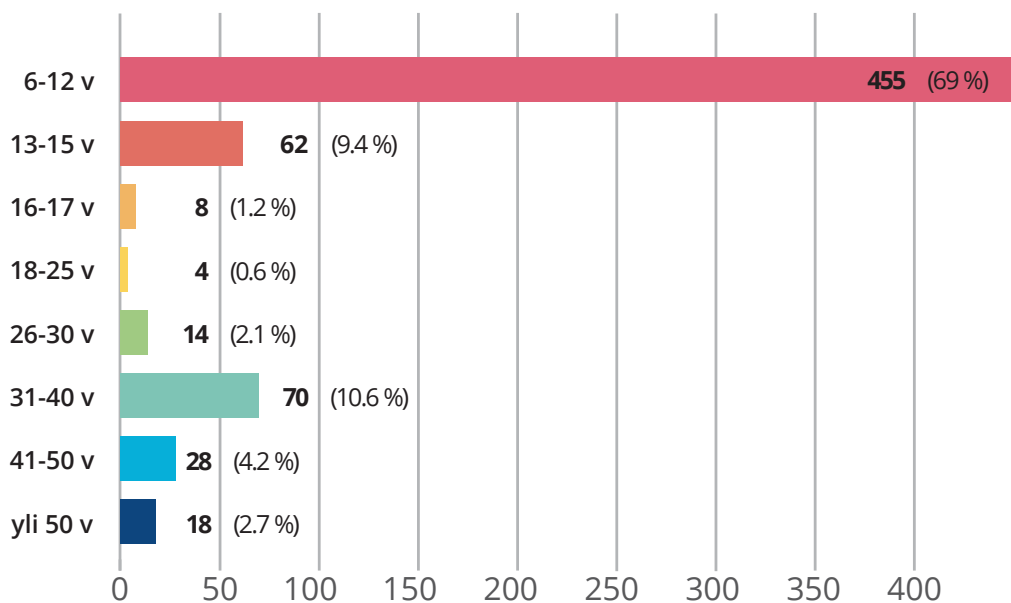
Valtaosa eli 61 % vastaajista oli naisia tai tyttöjä. 36 % vastaajista oli miehiä tai poikia. Loput vastaajista olivat muunsukupuolisia tai eivät halunneet kertoa tai määritellä sukupuoltaan.

Koululaisia vastaajista oli 66 %, työssä käyviä 11 %, opiskelijoita 3 %, työttömiä 2 % ja eläkeläisiä 2 %. Loput vastaajista kertoivat päätoimekseen jonkin muun. Niihin lukeutuivat mm. päiväkotia, esikoulu, kotivanhemmuus, hoitovapaa, vanhempainvapaa, kotona hoidossa oleminen ja omaishoitajuus. (Taulukko 8.)

Vastaajista 44 % oli ensimmäistä kertaa mukana puistoruokailussa. Kolmasosa vastaajista oli käynyt ruokailemassa silloin tällöin. Lähes päivittäin puistoruokailussa käyneitä oli 15 % vastaajista. Puistossa saatu maksuton ateria oli siis monelle lapselle arkea. (Taulukko 10.)

Ikäsi

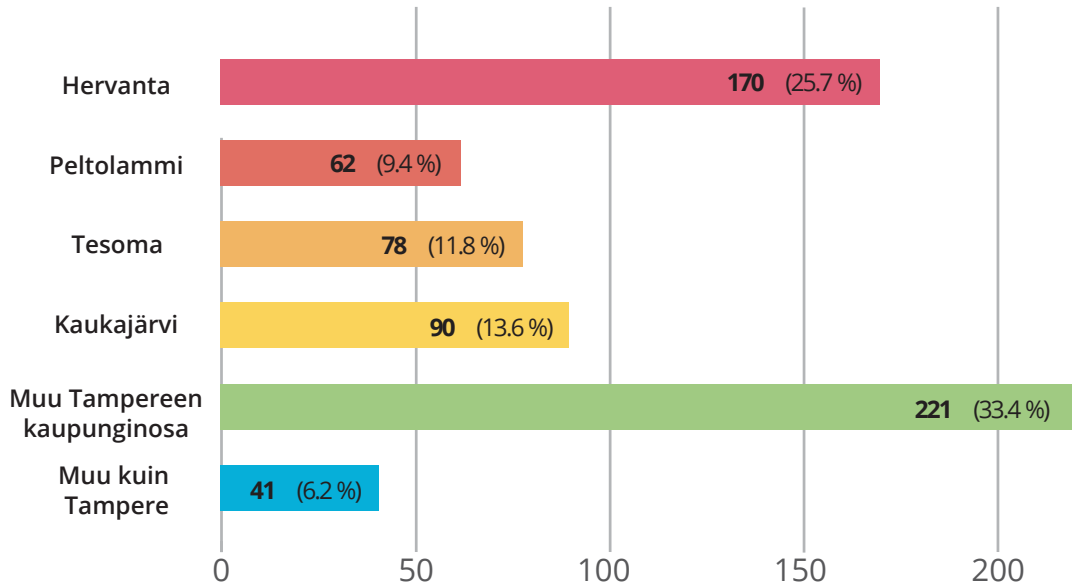
659 vastaajaa

Taulukko 6. Vastaajien ikäjakauma.

Asuinpaikka

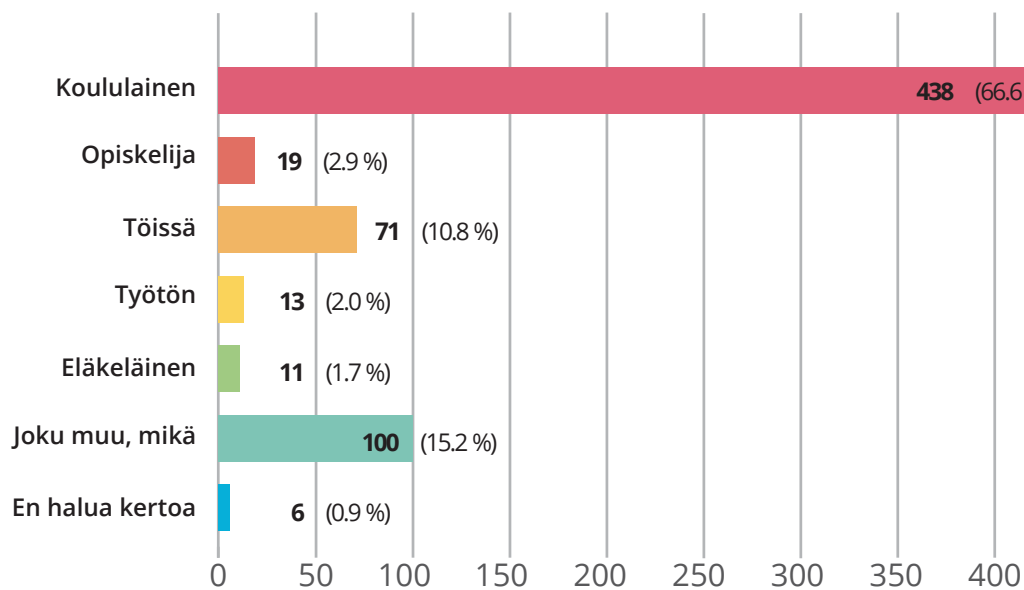
662 vastaajaa

Taulukko 7. Vastaajat ja heidän kotialueensa.

Olen

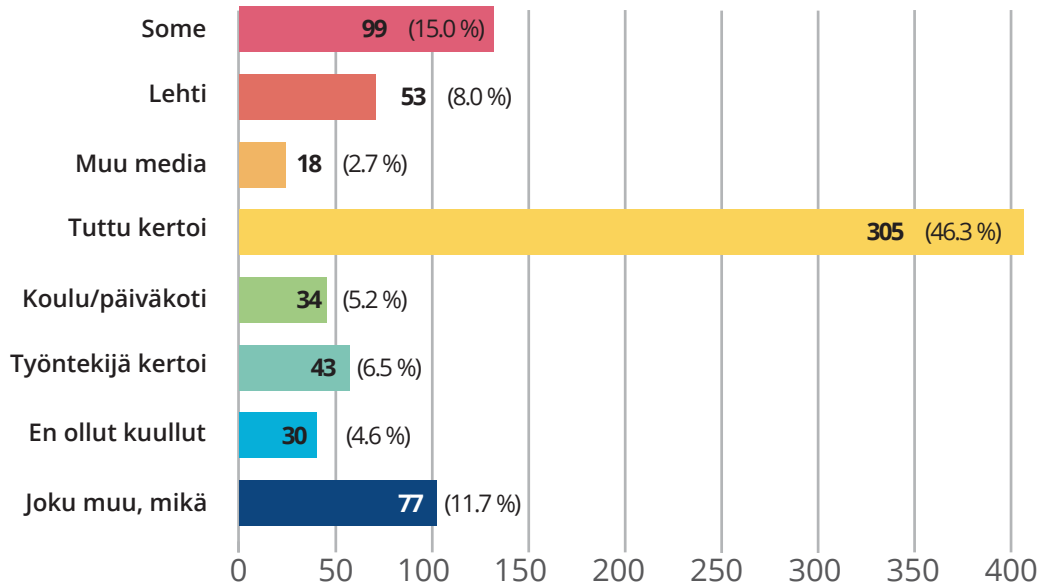
652 vastaajaa

Taulukko 8. Vastaajien pääasiallinen toiminta.

Mistä kuulit puistoruokailusta?

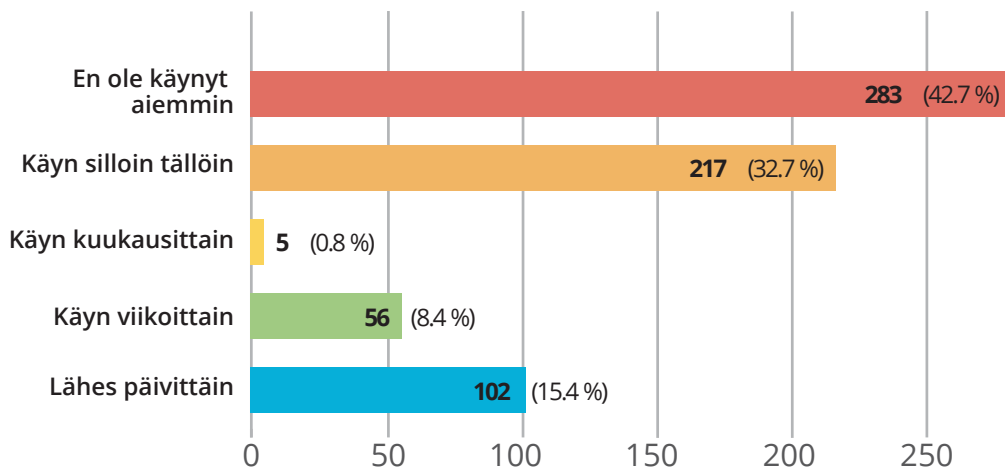
659 vastaajaa

Taulukko 9. Mistä vastaajat olivat kuulleet puistoruokailusta. Muuksi luokiteltuja olivat esimerkiksi julisteet ilmoitustauluilla, omat vanhemmat, radio ja yhdistysten kerhot tai tapahtumat.

Oletko käynyt puistoruokailussa aiemmin?

659 vastaajaa

Taulukko 10. Onko vastaaja käynyt puistoruokailussa aiemmin.

Kolmasosa vastaajista kertoi asuvansa jossain muussa kaupunginosassa kuin puistoruokailualueella (taulukko 7). Tämä voi kertoa siitä, että puistoruokailuun on tultu varta vasten kauempaakin. Uimarannat voivat tosin houkutella perheitä muilta alueilta kesällä muutenkin. Yhtenä syynä muualta tulleiden suureen määrään voi olla kysymyksen muotoilu. Esimerkiksi ikurilaiset tai haukilotomaiset eivät välttämättä ole assosioineet itseään Tesoman alueen asukkaiksi. Jatkossa vastausvaihtoehdot voisivat olla esimerkiksi muodossa ”Tesoma ja lähialueet”.

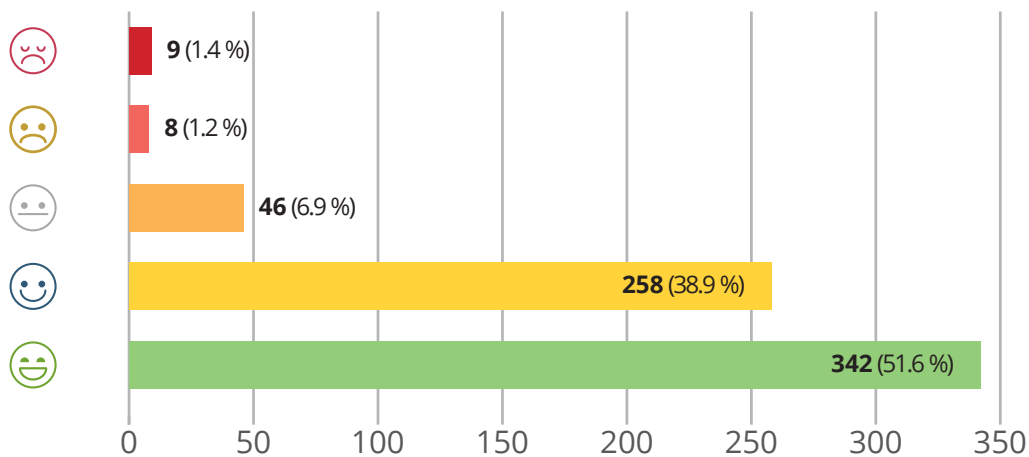
Lähes puolet kyselyyn vastanneista kertoi kuulleensa puistoruokailusta tutuilta (taulukko 9). Tämä tuo esiin puskaradion merkityksen tämänkaltaisissa tapahtumissa. Tilastoa kuitenkin väärinään jonkin verran se, että osa palautteen kerääjistä oli merkinnyt tähän kategoriaan myös lasten vastaukset, joissa tämä kertoi kuulleensa puistoruokailusta vanhemmaltaan. Jotkut palautteen kerääjistä olivat laittaneet tämän vastauksen kohtaan ”muualta”.

Tällaisissa tapauksissa olisi ollut hyödyllisempää tietää, mistä vanhempi oli kuullut puistoruokailusta. Tarkentava kysymys ei kuitenkaan ollut mahdollista, jos vanhempi ei ollut paikalla tai jos itsenäisesti vastaamaan tulleen lapsen kyselyn täyttöä ei haluttu keskeyttää pyytämällä vanhemmilta apua. Tulevina vuosina kysymyksen ”Mistä kuulit puistoruokailusta?” vastausvaihtoehdoksi olisi hyvä lisätä vaihtoehto ”äidiltä tai isältä”.

Yllättävän harva (5 %) oli kuullut puistoruokailusta koulussa tai päiväkodissa. Puistoruokailusta lähetettiin kuitenkin Wilma-tiedote. Tämä puistoruokailuviesti oli kuitenkin mennyt Wilma-järjestelmässä yleisiin tiedotteisiin, joita monilla ei ole tapana lukea.

Taulukko 11. Mielenpitoet ruoasta.

Tulevina vuosina viestintä kannattaa aloittaa jo aikaisemmin ja viestiä strategisemmin. Näin ehkä voitaisiin lisätä niiden lasten ja nuorten määrää, jotka olivat kuulleet puistoruokailusta joko somesta tai työntekijöiltä.

Puistoruokailun onnistumisena voi pitää lasten ja nuorten mielenpitoet ruoasta. Palautteen mukaan ruoasta piti 91 % vastaajista. Vain 3 % vastaajista ei pitänyt saamansa ruoan mausta. (Ks. taulukko 11.)

Vastaajien lempiruokiksi osoittautuivat makaronilaatikko, kalakeitto, kalavuoka, broilerikiusaus, broilerinmakkarakeitto, bataattikeitto, kalkkunalasagnette, broilerkasviskeitto ja jauheliha-keitto. Vähemmän sen sijaan pidettiin esimerkiksi linssekeitosta, kesäkeitosta ja kasvisrisotosta. Avoimessa palautteessa vanhemmat kiittelivät ruoan monipuolisuudesta ja kasvisvaihtoehdoista.

Maidottomia ruokia ja kasvisruokia toivottiin lasten erityisruokavalioiden ja allergioiden vuoksi lisää. Pian puistoruokailun alkamisen jälkeen aiheesta keskusteltiin Pirkanmaan Voimian kanssa, minkä jälkeen kasvis-

vaihtoehtoista saatiin maidottomia. Vegaanista ruokaa oli kerran siis viikossa.

Lasten mieltymysten ja ruoan monipuolisuuden vuoksi kannattaa nautakana- ja kalaruoat pitää listalla tulevinakin vuosina. Satunnaista kritiikkiä saivat myös suuret juurespalat keitoissa, ja keittoruokia toivottiin hieman vähemmän. Myös leipää, ketsuppia ja jälkiruokia toivottiin, mutta kaiken kaikkiaan ruokaan oltiin erittäin tyytyväisiä.

Hävikin jakamista aikuisille arvostettiin ja toivottiin, että myös aikuisille tarjottaisiin ruokailumahdollisuus joko maksuttomasti tai maksua vastaan. Tätä tulee kuitenkin pohtia jatkossa tarkasti miettimällä, ketä varten puistoruokailut järjestetään, mitkä ovat puistoruokailun tavoitteet ja millä budjetilla on mahdollista toimia.

Avoimessa palautteessa oli pääasiassa erittäin positiivista eikä yhtään täysin negatiivista palautetta saatu. Myös suurin osa kehitysideoista sisälsi kehuja esimerkiksi puistoruokailun konseptista, ohjelmasta tai ruoasta.

Seuraavat taulukot ovat avoimen palautteen sisällönanalyysin tuloksia siten, että mainittu sana tai sen ympärillä liikkuva puhe on kirjattu joko positiivisten palautteiden taulukkoon (taulukko 12) tai kehitysideoiden taulukkoon (taulukko 13). Kustakin palautteesta on voitu laskea sisältöjä useampaan eri kategoriaan. Osa kategorioista on jokseenkin päällekkäisiä, mutta ne on pidetty erillisenä monipuolisemman lopputuloksen vuoksi.

Positiiviset palautteet				
Jatkuvuus: 16	Tärkeys: 6	Mahdollisuus: 4	Kiva tapahtuma: 43	Ruoka: 111
Ohjelma: 24	Sijainti: 6	Koululaiset yksin: 4	Konsepti: 73	Kiitos: 32
Työntekijät: 8	Sosiaalisuus: 2	Päivän ainoa lämmin ruoka: 1	Apua arkeen: 14	Tapahtuman sujuvuus: 3
Palvelu: 7	Lasten hyvinvointi: 2	Aikuisille jako/uudet ateriat: 3	Olen suositellut: 1	Tulen uudestaan: 3

Taulukko 12. Positiiviset avoimet palautteet.

Kehitysideat				
Tiedotus: 14	Ajankohta: 5	Sijainti: 6	Ruokarajoitteet: 7	Ateriat: 45
Puitteet: 3	Ateria myös aikuiselle: 3	Konsepti: 1	Ohjelma: 4	

Taulukko 13. Kehitysideat avoimissa palautteissa.

Puistoruokailussa eniten positiivisia palautteita saivat ruoka, koko puistoruokailun konsepti sekä se, että tapahtuma oli kiva.

Tapahtuman merkityksellisyys tuli ilmi vahvasti, sillä tapahtuman tärkeydestä, lasten hyvinvoinnista, arjen helpotuksesta, sosiaalisesta puolesta ja koululaisten yksin olemisesta mainittiin useaan otteeseen. Myös tapahtuman käytännöt, kuten ruoka, ohjelma, palvelu, aikuisille annetut ylimääräiset annokset ja tapahtuman sujuvuus saivat mainintoja.

Kaikki vuoden 2022 puistoruokailut järjestettiin uimarannoilla. Palautetta antaneiden mielestä uimaranta on puistoruokailulle hyvä paikka, sillä sinne tulisi helteisellä säällä mentyä muutenkin. Ohjelmaa pidettiin mukavana lisätoimintana lasten päiviin, ja varsinkin Kaukajärvellä olleet Messukylä Unitedin jalkapallonohjaajat saivat erityismainintoja. Useissa palautteissa annettiin kiitoksia työntekijöille ja Tampereen kaupungille ja toivottiin puistoruokailulle jatkoa.

Noin puolet kehitysideoista liittyi ruokaan. Moni antoi palautetta myös puistoruokailun viestinnästä. Ohjelmallista oli vaikea löytää ja ohjelma toivottiin esille huomattavasti aikaisemmin. Ohjelmat julkaistiin yleensä vasta edeltävällä viikolla, sillä ohjelma täydentyi ja varmistui vasta kesän aikana. Tämä oli syynä, ettei ohjelmia saatu puistoruokailun verkkosivuille. Ohjelmasta tiedotettiin kuitenkin sosiaalisessa mediassa ja puistoruokailupisteillä olleissa ohjelmalistauksissa.

Mikäli tulevana vuosina puistoruokailun koordinaattorit pääsevät aloittamaan työnsä aikaisemmin, saadaan ohjelmat todennäköisesti varattua siten, että ohjelmistauksen saa lisättyä verkkosivuille ja muihin kanaviin. Muutenkin tiedotusta toivottiin laajemmin, aikaisemmin ja selvemmin esimerkiksi koulujen ja päiväkotien kautta.

Puistoruokailun kellonaikaa kritisoitiin, sillä ruokailu oli samaan aikaan kuin lasten päiväuniaika. Uusiksi puistoruokailupaikoiksi toivottiin keskustaa tai Kalevan aluetta. Uimarantaa pidettiin hankalana paikkana vesistön vaarallisuuden vuoksi. Muutamassa palautteessa alueille toivottiin parempia katoksia tai enemmän pöytiä.

Palautetta saatiin suuri määrä jokaiselta alueelta. Jatkossa kannattaa rohkaista puistoruokailun työntekijöitä keräämään palautetta aktiivisesti. Vuoden 2022 puistoruokailussa Hervannassa oli kiinnitetty erityisesti huomiota palautteen kokoamiseen. Näin Hervannassa, jossa puistoruokailuun osallistui vähemmän lapsia kuin Tesomalla ja Kaukajärvellä, saatiin enemmän palautetta kuin muilla alueilla.

Puistoruokailussa tärkeintä on kuitenkin ruoanjako, lämpötilamittaukset ja kävijämäärän tilastointi. Jos ruokailussa on ruuhkaa ja työntekijöitä ei ole riittävästi, on palautteen keruu jätettävä vähemmälle huomiolle.

Suurin osa palautteesta kerättiin luonnollisesti lapsilta, sillä ohjelma ja ruokailu oli järjestetty ensisijaisesti heille. Aikuisten palaute oli kuitenkin myös tärkeää, sillä he kykenivät arvioimaan tapahtumaa ja sanoittamaan näkemyksensä täsmällisemmin.

6.3. Viestintä ja tavoittaminen

Vuoden 2022 puistoruokailun viestintä olisi voinut olla suunnitelmallisempaa ja strategisempaa. Viestinnältä veivät aikaa puistoruokailutoiminnan konkreettisen toteutuksen valmistelu, kuten työntekijöiden löytäminen ja tapahtumamökkien järjestäminen paikalle. Viestinnän hitaan käynnistymisen vuoksi puistoruokailu ei tavoittanut niin monia ihmisiä kuin se olisi voinut tai tavoitti vasta puistoruokailukauden loppupuolella. Tästä huolimatta kävijämäärää voi pitää hyvänä. Viestintä ja markkinointi saavutti ihmiset kuitenkin kohtalaisen hyvin.

Tulevina vuosina puistoruokailun viestintästrategia ja -suunnitelma tulisi tehdä hyvissä ajoin. Esimerkiksi keväinen markkinointitempaus kouluille ja päiväkodeille voisi saattaa puistoruokailun satojen lasten, nuorten ja perheiden tietoisuuteen jo ennen puistoruokailukauden alkua.

Hyvä, selkeä ja mielenkiintoinen viestintä vaatii paljon aikaa. Olisi hyvä, jos tulevaisuudessa yksi puistoruokailun koordinaattoreista olisi viestinnän asiantuntija, joka voisi käyttää puolet työajastaan viestintään ja markkinointiin. Näin voitaisiin tavoittaa yhä laajempi joukko puistoruokailun potentiaalisia kävijöitä.

Puistoruokailun viestintästrategiassa tulee jatkossa keskittyä vieraskielisen väestön tavoittamiseen. Kesän 2022 puistoruokailuihin ei saatu mukaan ulkomaalaistaustaisia tamperelaisia samassa suhteessa kuin heitä on alueen muussa väestössä. Eri kieli- ja kulttuuriryhmiin olisi hyvä olla yhteydessä jo hyvissä ajoin ja hyödyntää heidän asiantuntijuuttaan siinä, mitkä tekijät joko kutsuvat tai työntävät pois mahdollisia osallistujia.

Viestintää tulisi tehdä suomen ja englannin lisäksi myös muilla kielillä. Vuoden 2022 puistoruokailussa saatiin toteutettua julisteita ja esitteitä persiaksi, somaliksi, arabiaksi, venäjäksi ja englanniksi. Esitteet voisivat olla mahdollisesti kaksikielisiä, niin ettei lukija tulkitse, että tapahtuma on tarkoitettu ainoastaan tietyn kielen puhujille.

Viestinnässä on korostettava sitä, että puistoruokailu on tarkoitettu kaikille lapsille ja lapsiperheille sosioekonomisesta asemasta tai etnisestä taustasta riippumatta. Ylipäänsä on mietittävä, miten sosioekonominen asema otetaan huomioon tiedotuksessa tai otetaanko sitä ollenkaan. Kesällä 2022 havaittiin, että jotkut keskiluokkaisilta vaikuttavat perheet eivät osallistuneet puistoruokailuun. He olivat ymmärtäneet, että puistoruokailu on vähävaraisille suunnattua toimintaa. Maksuton ruokailu voikin assosioitua vahvasti vähävaraisille tarkoitettuun ruoka-apuun.

Tulevina vuosina kannattaisi puistoruokailun viestinnässä korostaa sitä, että puistoruokailu paikkaa kouluruoan kesän ajan. Kannattaisi korostaa myös puistoruokailun sosiaalista puolta, kuten hauskaa ohjelmaa ja mukavia kohtaamisia lasten, perheiden ja työntekijöiden kanssa. Tämä voisi vähentää ajatusta puistoruokailusta ruoka-apuna tai vähävaraisille suunnattuna toimintana.

6.4. Suunnittelu ja koordinointi

Puistoruokailun suunnittelu- ja koordinoitustyö onnistui tiukat aikataulut huomioiden hyvin. Osiossa 4.2. käytiin läpi koordinoitutyön sisältöä, ja tässä osiossa puolestaan selvitetään sen onnistumista erityisesti vastuuhenkilöiltä ja puistojen työntekijöiltä saadun palautteen perusteella.

Vastuuhenkilöt toivoivat, että tulevina vuosina puistoruokailun vastuuhenkilöiden etsiminen aloitettaisiin jo hyvin aikaisessa vaiheessa, ennen kesälomien sopimista. Näin vastuuhenkilöiden kesälomat saataisiin sovitettua puistoruokailukauteen ja jo etukäteen voitaisiin sopia heidän varahenkilönsä loman ajaksi.

Jatkossa on myös tehtävä selvä työnjako sen suhteen, mitkä asiat ja työt kuuluvat vastuuhenkilöille ja mitkä puistoruokailua koordinoivalle taholle. Tämä epäselvyys aiheutti huolta vastuuhenkilöissä kesällä 2022 ja väheni vasta kun koordinaattorit alkoivat työnsä ja tarttuivat kesken olleisiin asioihin. Vastuuhenkilöt toivoivat, että jatkossa koordinaattorit saataisiin töihin jo aiemmin ja että heitä olisi mahdollisesti jopa jokaisella alueella omansa.

Vastuuhenkilöt toivat myös esiin sen, että sekä he että muut puistoruokailun työntekijät tarvitsisivat omalta esihenkilöltään vahvempaa tukea puistoruokailussa työskentelyyn. Kävi ilmi, että jotkut esihenkilöt eivät antaneet työntekijöidensä tulla töihin puistoruokailuun eivätkä monet esihenkilöt ehkä olleet tietoisia kohtaamistyön mahdollisuuksista puistoruokailun kentällä. Ratkaisuksi

tulevaisuudessa voisi olla esihenkilöiden kanssa hyvissä ajoin käyty aktiivinen keskustelu. Heille voisi korostaa perhetyön roolia ja mahdollisuuksia puistoruokailussa sekä sopia selkeästi siitä, mistä yksiköistä työntekijöitä olisi mukana minkäkin verran.

Myös puistoruokailun työntekijöiltä kerättiin palautetta puistoruokailun osallistumisen mielekkyyteen, koordinointiin ja viestintään liittyen. Palautetta saatiin 13. Vastauksista kävi ilmi, että työ koettiin erittäin mielekkääksi oman työn tai toiminnan kannalta (asteikolla 1–5, ka. 4,46). Puistoruokailussa työskentely nähtiin mukavaksi vaihteluksi arkityöhön, ja omaa asiakaskuntaa tavoitettiin puistoruokailun kentällä. Vastaajista suurin osa oli sitä mieltä, että työntekijöitä oli puistoruokailupäivinä sopiva määrä. Sopivaksi mitoitukseksi osoittautui 3–4 työntekijää.

Koordinoinnissa, kuten työntekijöiden määrän mitoituksessa, viestinnässä ja taustajärjestelyissä onnistuttiin hyvin (ka. 3,92). Kommentteja tuli hyvästä sujuvuudesta ja koordinoinnista, esimiehen tuen epäselvyydestä ja ruoan poisheittämissä harmillisuudesta. Joka alueella ei ollut kerätty työntekijöiden yhteystietoja, mikä aiheutti koordinoijille vaikeuksia ottaa yhteyttä heihin.

Työntekijöiltä saadun palautteen mukaan puistoissa saadut ohjeistukset olivat selkeitä (ka. 4,3), perhetyös toimii hyvin ja tehtävät olivat helppoja, vaikka yhden kommentin mukaan ohjeistukset vaihtelivat vastuuhenkilöstä riippuen.

Teams-kanavaa ja muita viestintäkanavia pidettiin riittävän selkeinä (ka. 4,3), mutta viestintäkanavaksi toivottiin Teamsin lisäksi myös WhatsApp-ryhmiä. Vuonna 2022 WhatsApp-ryhmiä oli vain vastuhenkilöiden kesken ja sen lisäksi Tesoman alueen työntekijöiden ryhmä.

Vastaajat kertoivat osallistuvansa puistoruokailutoimintaan mielellään uudestaan. Samalla he totesivat, että toiminnalle pitäisi saada jatkoa ja että puistoruokailu on perhekeskustoimintaa parhaimmillaan. Vapaassa palautteessa todettiin toiminnan jatkumisen tärkeäksi yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ravitsemuksellisen tarpeen varmistamiseksi. Tämän lisäksi tuotiin esille, kuinka hienoa toiminnassa oli olla mukana ja kiitettiin lämpimästi vastuunkantajia ja järjestäjiä.

Kävijöiltä, työntekijöiltä ja vapaaehtoisilta kerätty palaute nosti esiin paljon kehityskohteita. Uusissa puistoruokailuissa olisi tärkeää, että koordinoiva taho toimittaa yhtenäiset ohjeet vastuuhenkilöille ja työntekijöille. Ennen puistoruokailutoiminnan alkamista tulisi pitää yksi tai useampi koordinaattorivetoinen palaveri, joissa kerrotaan asioista ja joissa voi esittää kysymyksiä.

Yhtenäinen perehdytyspohja, viestintäkanavat, infosähköpostipohja ja pohja ohjeistukseen ohjelmanvetäjille toisi selkeyttä puistoruokailussa työskenteleville. Vastuuhenkilöiden ja muiden työntekijöitä hankkivien tahojen tulisi kerätä systemaattisesti yhteen paikkaan työntekijöiden ja ohjelmanjärjestäjien yhteystiedot. Teams on hyvä alusta yhteiselle kommunikoinnille

kaikkien työntekijöiden kanssa, mutta WhatsApp on hyvä ja toivottu kanava nopeaan viestittelyyn akuuteissa asioissa.

6.4.1. Ideoita käytäntöön

Vuoden 2022 puistoruokailun ohjeistuksessa ei korostettu kohtaamistyön roolia, sillä tavoitteena oli saada puistoruokailu käyntiin edes yksinkertaisimmillaan – ruokaa ja ohjelmaa usealla alueella. Peltolammilla kohtaamistyötä toteutettiin aktiivisesti, ja vastuuhenkilö ohjeisti siihen. Muilla alueilla ei annettu ohjeistusta kohtaamistyöstä mutta ammattilaiset tekivät sitä varmasti puistoruokailun järjestämisen ohella.

Jatkossa kohtaamistyöhön olisi hyvä antaa johdonmukainen ohjeistus osana puistoruokailua. Puistoruokailu on hyvä ja luonteva paikka kohtaamistyölle. Kohtaamistyö sopii hyvin puistoruokailun, Tampere Juniorin, Me-talon ja Lapsiystävällinen kunta-kehittämistyön tavoitteisiin. Ihanteellista olisi, jos kussakin puistossa olisi diakoniatyöntekijöitä, sosiaalityöntekijöitä tai muita sosiaalialan ammattihenkilöitä, joiden tehtävänä on ainoastaan kohtaamistyö. Jo vuoden 2022 puistoruokailussa havaittiin jonkun verran palveluohjauksen tai ilmoitusten tekemisen tarvetta. Ainakin yksi lastensuojeluilmoitus jouduttiin tekemään.

Tulevina vuosina yksi henkilöstöresurssi voivat olla nuoret kesätyöntekijät samalla tavoin kuin heitä oli Peltolammin rantakioskissa ja puistoruokailussa vuonna 2021. Konsepti oli toimiva, ja sitä olisi järkevä soveltaa jatkossakin.

Vuonna 2022 Hervannan puistoruokailussa työskenteli muutamina päivinä nuorisopalveluiden kesätyönuoria, jotka olivat reippaita, joustavia ja avoimia erilaisille tehtäville. Puistoruokailu onkin ympäristönä hyvä ensimmäiseksi työpaikaksi, sillä tehtävät ovat yksinkertaisia ja aikuisia on aina paikalla. Nuoret voivat olla myös lapsille helpommin lähestyttäviä ikänsä puolesta. Nuorten tehtäviin voisi kuulua ruoanjaon ja palautteenkeruun lisäksi myös ohjatun toiminnan järjestäminen.

Nuorten kesätyöntekijöiden palkkaamisen lisäksi puistoruokailuun voisi harkita esimerkiksi tuetun työtoiminnan tai palkkatuen piiriin kuuluvia henkilöitä.

Puistoruokailusta saadussa palautteessa nousi esiin kysymys puistoruokailupaikan sijainnista. Puistojen tai koulujen pihat voisivat olla uimarantoja parempi paikka puistoruokailulle, sillä vesistöt koettiin lapsille vaarallisiksi ja ajan viettäminen uimarannoilla on monille kulttuuriryhmille vierasta. Puistoista ja koulujen pihoista löytyisi myös infrastruktuuria kuten katoksia ja vesipisteitä. Etenkin Hervannan Suolijärven uimarannan käyttöä puistoruokailussa tulisi harkita. Onko sen sijainti tarpeeksi keskeinen ja järkevä maahanmuuttajataustaisen väestön kannalta. Toisaalta uimarannoissa oli puolensa luonnollisina ajanviettopaikkoina ja kauniina ympäristöinä, joiden infrastruktuurilla selvittiin ainakin vuonna 2022.

Esiin nousi myös idea liikkuvasta puistoruokailusta eli ruokabussista, joka kulkisi eri puolilla laajaa Hervannan aluetta. Liikkuvan ruokailun suhteen tulisi kuitenkin pohtia, miten aikataulutus, ohjelma ja resurssit sopisivat ratkaisuun. Joka tapauksessa puistoruokailulle on löydettävä paikka, jossa on muutenkin ihmisiä, infrastruktuuria ja hyvät kulkuyhteydet.

Vastuuhenkilöt toivat esiin myös idean siirtää tiistaista perjantaihin kestävä puistoruokailu mieluummin maanantaista torstaihin. Lapset ovat aktiivisen viikonlopun jälkeen nälkäisimmillään, kun taas perjantaisin monet perheet lähtevät jo ennen lounasaikaa viettämään pitkää viikonloppua kaupungin ulkopuolelle. Voisi pohtia myös, olisiko resursseja pitää puistoruokailu viitenä arkipäivänä viikossa, jolloin se vastaisi vielä paremmin koulu- ja päiväkotiruokailua.

Muita ideoita oli esimerkiksi tarkempi ruoan tilastointi: ruokaa hakevien lasten määrän lisäksi voisi kartoittaa, kuinka monta uutta annosta lapsille ja nuorille jaettiin ja kuinka monta annosta jaettiin vanhemmille. Myös lasten omien astioiden määrän ja suurpiirteisen hävikkiin menneiden aterioiden määrän voisi tilastoida. Näitä tulisi kuitenkin miettiä resurssien puitteissa ja määrittellä, mikä tieto on tarpeellista.

Kesän 2022 puistoruokailussa kiireiset tarvikehankinnat osoittautuivat työlääksi. Jatkossa vastuuhenkilöitä voisi ohjeistaa tekemään viikoittain tarvikeiden inventoinnin, jotta vältyttäisiin ainakin osalta yllättäviä hankintatarpeita. Puistotoiminnan koordinaattoreiden tukku- ja muiden kauppojen osto-oikeudet pitää selvittää hyvissä ajoin.

Pirkanmaan Voimian kanssa on keskusteltava tulevina vuosina siitä, miten ruoka saataisiin entistä useammalle lapselle sopivaksi. Yleisimmät allergiat (kuten maitoallergia) ja kasvisruokien vegaanisuus olisi hyvä ottaa huomioon. Voimian kanssa on puhuttava myös logistiikkaongelmien ratkaisusta. Kesällä 2022 Posti toi ja vei ruoat joskus liian aikaisin ja joskus liian myöhään.

Palautteen mukaan vastuuhenkilöt pitivät ruoka-astioiden esipesu rantojen vessoissa hankalana ja epähygieenisenä. Tulevina vuosina voitaisiin kaikilla puistoruokailupaikoilla toimia samalla tavoin kuin kesällä 2022 Kaukajärvellä, jossa astiat haettiin pesuun joka päivä ruokailun loppuessa. Tämä tietenkin kasvattaisi kuljetuskustannuksia.

Ruokahävikkiä pyrittiin välttämään mahdollisimman paljon mutta sitä muodostui kuitenkin erityisesti sateisina päivinä, jolloin lapsia ja nuoria ei ollut riittävästi syömässä. Ruokailijoiden määrää oli haastavaa ennakoida, sillä joinain viikkoina säät vaihtelivat hyvin paljon. Vaikka kesän 2022 puistoruokailuista ylijäänyttä ruokaa jaettiin esimerkiksi vanhemmille ja joskus muillekin rannalla olijoille, jouduttiin sitä hävittämään jonkin verran. Joskus ruoka ehti jäähtyä alle sallitun tarjoilulämpötilan, jolloin sitä ei enää saanut jakaa lapsille. Tästä keskusteltiin Voimian kanssa, ja esimerkiksi styrox-laatikot keittoastioille tuntuivat pitävän keittoruoat paremmin lämpimänä. Paikoin kuitenkin myös tarjoilukelpoista ruokaa jouduttiin hävittämään.

Työntekijöitä ja vastuuhenkilöitä harmitti hyvän ruoan pois heittäminen, ja tähän pyydettiin miettimään ratkaisuja. Alueilla ei myöskään ollut biojäteastioita, joiden hankkiminen olisi tullut jätekuljetuksineen kovin kalliiksi.

Puistoruokailun aikana otettiin yhteyttä elintarvikevirastoon, kun mahdollista ruoan eteenpäin lahjoittamista pohdittiin. Ruoan antaminen ulkopuolisille ruoka-aputahoille ei olisi ollut omavalvontasuunnitelman mukaista, sillä ruokaa ei saa tarjoilla alle 60-asteisena. Jäähdytys tarpeeksi kylmäksi taas vaatisi tehokkaat jäähdytyskoneet, joita ei ole käytettävissä. Myös hävikkiruoan mainostusta somekanavissa harkittiin, mutta tämä olisi voinut vääristää puistoruokailun imagoa lapsille tarkoitettuna tapahtumana ja ruokailuna. Jatkossa puistoruokailun viestinnässä tulisi kannustaa lapsiperheitä ottamaan mukaan astioita, joilla ruokaa voi ottaa myös mukaan. Harkita voi myös, hankitaanko tuleviin puistoruokailuihin mukaan otettavia kertakäyttöastioita.

7. Yhteenveto ja pohdinta

Kesän 2022 puistoruokailu toteutettiin onnistuneesti haasteista huolimatta. Myös tavoitteet asetettiin nämä haasteelliset olosuhteet huomioiden. Niitä olivat puistoruokailun käynnistyminen mahdollisimman monella alueella, ruoan jakaminen lapsille ja jonkinlaisen ohjatun toiminnan järjestäminen joka päivälle. Tämän saavuttaminen oli hyvä tulos käytössä olleilla resursseilla ja toiminnan laajennuttua nelinkertaiseksi. Kehityskohtien huomioiminen ja raportoiminen antaa jatkon kannalta hyvän pohjan yhä onnistuneempaan puistoruokailuun. Opittua hyödyntäen voidaan toimia tehokkaammin, hyötyä monista sidosryhmistä, korostaa puistoruokailua kohtaamistyön kenttänä ja tavoittaa yhä useampia lapsiperheitä.

Toiminnan onnistumisen kannalta tärkeäksi osoittautuivat projekti-suunnittelijoiden, vastuuhenkilöiden ja työntekijöiden sosiaaliset taidot, joustavuus sekä positiivinen ja käytännönläheinen asenne. Työssä tuli kyetä kohtaamaan ennakkoluulottomasti erilaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä.

Puistoruokailu sai positiivisen vastaanoton niin työntekijöiden, lapsiperheiden, päättäjien, median kuin sellaistenkin ihmisten toimesta, jotka eivät olleet puistoruokailussa mukana. Toiminta sai paljon vilpittömiä kiitoksia ja toiveita jatkosta. Puistoruokailutoiminta veti puoleensa lukuisia yhteistyökumppaneita ja vapaaehtoisia.

Puistoruokailu on loistava konkreettinen yhteistyömuoto monialaisen yhteistyön kentällä, jossa tarvitaan yhä enemmän yhteistä työtä, kohtaamisia ja empatiaa. Puistoruokailun yhteiseen työhön oli helppo osallistua, ja se koettiin palkitsevaksi ja merkitykselliseksi. Vuoden 2022 puistoruokailu oli suuri yhteistyöponnistus, joka ei olisi voinut onnistua näin laajassa mittakaavassa ilman sitoutuneita kumppaneita, työntekijöitä, vapaaehtoisia ja taustatukijoita.

Puistoruokailu vastasi lasten ja nuorten ravitsemukselliseen ja sosiaaliseen tarpeeseen ja toimi alustana yhteisöllisyyden ja osallisuuden kasvattamiselle. Pohja yhä laajemmalle ja vaikuttavammalle toiminnalle on luotu, ja olisi mahtavaa nähdä iloisia, kylläisiä ja leikkiviä lapsia puistoruokailuissa myös tulevina kesinä. Puistoruokailu on tapahtuma, josta kellään ei ole paha sanottavaa – rakennetaan siis yhdessä perinne, mahdollisuus onnellisempiin kesiiin.

Lähteet

- Helsingin kaupunki (2022) Leikkipuistoruokailua 80 vuotta – lounaan lisäksi puistoon houkuttavat yhteiset pelit ja vaikkapa keppihevoseet.
Julkaistu 06.06.2022.
URL-osoite: <https://www.hel.fi/uutiset/fi/kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimiala/leikkipuistoruokailua-80-vuotta>

- Lehtinen, Katja (2022) ”Tavoitteena on, ettei yhtään ruokaa jouduttaisi heittämään roskiin” – suosittu puistoruokailu on jälleen alkanut Tampereella, ilmaista ruokaa saa neljältä rannalta.
Aamulehti. Julkaistu 11.6.2022.
URL-osoite: <https://www.aamulehti.fi/perhe/art-2000008856796.html>

- Mansikka, Heli (2022) Puistoruokailu päättyi ennen aikojaan Tesomalla – kaupunki pahoittelee epäselvää tiedottamista.
Yle Tampere. Julkaistu 20.7.2022.
URL-osoite: <https://yle.fi/uutiset/3-12543344>

- Mäkinen, Petteri (2022) Tampereen uimarannoilla syötiin kesällä lähes 6000 ilmaista lounasta – Jatkoa luvassa.
Tamperelainen. Julkaistu 17.8.2022.
URL-osoite: <https://www.tamperelainen.fi/paikalliset/4789730>

- Punkari, Pasi (2022) Lasten maksuton puistoruokailu laajenee Tampereella uusille uimarannoille kesällä.
Yle Tampere. Julkaistu 12.5.2022.
URL-osoite: <https://yle.fi/uutiset/3-12442099>

- Solja, Päivi & Salovaara, Maria (2022) Puistoruokailusta tuli viime kesänä hitti – nyt tarjoilu laajenee myös Peltolammille, Tesomalle, Suolijärvelle ja Kaukajärvelle.
Yle Tampere. Julkaistu 11.6.2022.
URL-osoite: <https://yle.fi/uutiset/3-12479855>

- Väisänen, Ville (2021) Puistoruokailu 2021.

- Äijälä, Suvi (2022) Tampereen puistoruokailussa jaettiin 6000 ateriaa.
Aamulehti. Julkaistu 18.8.2022.
URL-osoite: <https://www.aamulehti.fi/tampere/art-2000009010204.html>

PUISTORUOKAILU

17.6

KAHDEN (9,4)

KALAN
KEITIO

